

PASTABOS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JUO ĮSTATYMO 23¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO“ PROJEKTO

UAB „Vilniaus vandenys“ (toliau – Bendrovė), susipažinusi su derinimui pateiktu Lietuvos Respublikos įstatymo projektu, kuriuo siūloma papildyti Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23¹ straipsnį reikalavimu į kolegialų valdymo organą įtraukti darbuotojų atstovus (toliau – Projektas) ¹, teikia šias pastabas ir reiškia nepritarimą siūlomam Projektui, remdamasi toliau išdėstytais argumentais.

Pirma, siūloma įtvirtinti prievolė, kad valstybės ir (ar) savivaldybės valdomos bendrovės (toliau – VVĮ) ir SVĮ) kolegialiaame valdymo organe (valdyboje) darbuotojų atstovai sudarytų ne mažiau kaip 1/5 narių, iš esmės prieštarauja Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo (toliau – ABĮ) 33 straipsnio 2 daliai, kuri leidžia formuoti valdybą nuo 3 narių. Įgyvendinus siūlomą Projektą, savivaldybių valdomose bendrovėse, atitinkančiose minimalius ABĮ reikalavimus, valdybos dydis turėtų būti padidintas iki 4 narių, kad būtų užtikrintas proporcingas darbuotojų atstovų dalyvavimas. Tokiu būdu faktiškai būtų panaikinta galimybė taikyti įstatymo leidžiamą minimalią valdybos sudėtį. Toks teisinis reguliavimas prieštarauja Lietuvos Respublikos Teisėkūros pagrindų įstatymo (toliau – TPĮ) sistemiškumo principui (TPĮ 3 str. 2 d. 7 p.), kadangi naujasis reguliavimas nederinamas su galiojančiu ABĮ reguliavimu, proporcingumo principui (TPĮ 3 str. 2 d. 2 p.), nes sukelia nepagrįstą organizacinę ir finansinę naštą bendrovei, bei aiškumo principui (TPĮ 3 str. 2 d. 6 p.), kadangi formuluojamas reikalavimas nėra tiesiogiai suderinamas su kitais įstatymais, todėl gali kelti teisės taikymo neaiškumų praktikoje. Be to, šiuo metu galiojantis ABĮ visoms akcinėms bendrovėms taiko vienodus reikalavimus, nepriklausomai nuo akcininkų struktūros, o Projektas nustatytų specifinį reguliavimą tik valstybės ar savivaldybės valdomoms įmonėms, tokiu būdu pažeisdamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnyje nurodytą lygių teisių principą.

Antra, pagal ABĮ 34 straipsnį valdyba yra kolegialus valdymo organas, kuris priima strateginio pobūdžio sprendimus – tvirtina bendrovės struktūrą, investicijų kryptis, skiria vadovybę, vertina finansinę informaciją, nustato konfidencialumo standartus bei valdo reikšmingus sandorius. Darbuotojų atstovai dažniausiai neturi nei specifinių kompetencijų, nei veiklos patirties tokio lygmens sprendimų priėmimo, todėl jų dalyvavimas valdyboje galimai taptų formaliu reguliavimo įgyvendinimu be didesnės pridėtinės vertės įmonių valdyme. Tokia iniciatyva nesuderinama su racionalaus, efektyvaus ir ekonomiško valdymo principais, prieštarauja tikslingumo (TPĮ 3 str. 2 d. 1 p.) ir efektyvumo (TPĮ 3 str. 2 d. 5 p.) principams, nes nėra pagrįsta objektyvia būtinybe ar aiškia nauda valdymo rezultatams.

Trečia, Civilinio kodekso 2.87 str. įtvirtintos juridinio asmens organų narių fiduciarinės pareigos, t. y. pasitikėjimu tarp įmonės ir valdymo organo pareigos, tokios, kaip veikti sąžiningai ir protingai ir būti lojalus ir laikytis konfidencialumo, vengti interesų konflikto. Siūlymas teisinis reguliavimas, kai į VVĮ ir SVĮ valdymo organą privalomai būtų skiriami darbuotojų atstovai, padidintų interesų konflikto riziką, kad priimdamas sprendimus (pvz. su įmonės darbuotojais susijusius klausimus) valdybos narys veiks interesų grupės, o ne įmonės naudai.

Apskritai su Projektu nepateikta aiškių argumentų ar duomenų, pagrindžiančių, kad darbuotojų atstovų neįtraukimas į valdybas šiuo metu kelia sisteminio pobūdžio problemą, kurios sprendimui būtinas naujas teisinis reguliavimas. TPĮ² įtvirtintas tikslingumo principas, reiškiantis, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis. Akcininkui niekas nedraudžia skirti darbuotojų atstovų į valdymo organo narius, todėl nėra aišku, kodėl šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas kelia praktinių sunkumų ar sukelia neigiamų padarinių interesų grupėms. Taip pat kyla pagrįstų

¹ [LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JUO ĮSTATY...](#)

² Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str. 2 d. 1 p.

abiejonių dėl neįvertinto Projekto poveikio strateginio valdymo efektyvumui, organizacinei pusiausvyrai ir finansiniams ištekliams. Trūksta išsamaus ir objektyvaus reguliavimo poreikio pagrindimo.

Atsižvelgiant į tai, Bendrovė siūlo atsisakyti Projektu siūlomo imperatyvaus reikalavimo dėl darbuotojų atstovų įtraukimo į valdybą. Tokia nuostata turėtų būti reglamentuojama kaip fakultatyvi, sprendimą paliekant akcininko nuožiūrai, atsižvelgiant į konkrečių bendrovių veiklos pobūdį ir valdymo struktūrą.

Veiklos administravimo ir atitikties tarnybos direktorius

Egidijus Anulis

Rengė : E. Morkeviciene, el. p. Ernesta.Morkeviciene@vv.lt